

Vaarattomuus ja turvallisuus

Kun yritys hakeutuu AEOS-toimijaksi, sen edellytetään jo soveltavan toiminnassaan yleisiä turvallisuuskonsepteja, kuten turvallisuusjohtamista, riskienarviointia ja sisäistä valvontaa. Yrityksen on täytettävä tietyt edellytykset, mutta keinot hallita turvallisuuteen liittyviä riskejä tai uhkakuvia voivat olla erilaisia riippuen yrityksen koosta, toimipisteen sijainnista ja liiketoiminnan laajuudesta, esim. suuri varasto/pieni toimisto. Myös PK-yritykset huomioidaan erikseen AEO-arvioinneissa. Olennaista on, että yritys tuntee oman toimintansa ja sen riskitekijät, miten turvallisuustilannetta hallinnoidaan ja valvotaan sekä mitä teknisiä tai fyysisiä ratkaisuja yrityksen turvallisuuden varmistamiseksi on tehty. Yrityksellä täytyy olla AEO-hakemusta jättäessään melko valmiina turvallisuuteen liittyvät menettelyt ja niiden kuvaukset. AEO:ssa ei hyväksytä suullisia ohjeistuksia, vaan ohjeiden pitää olla dokumentoituja ja sovellettavissa.

Turvallisuusjohtamisen osa-alueet

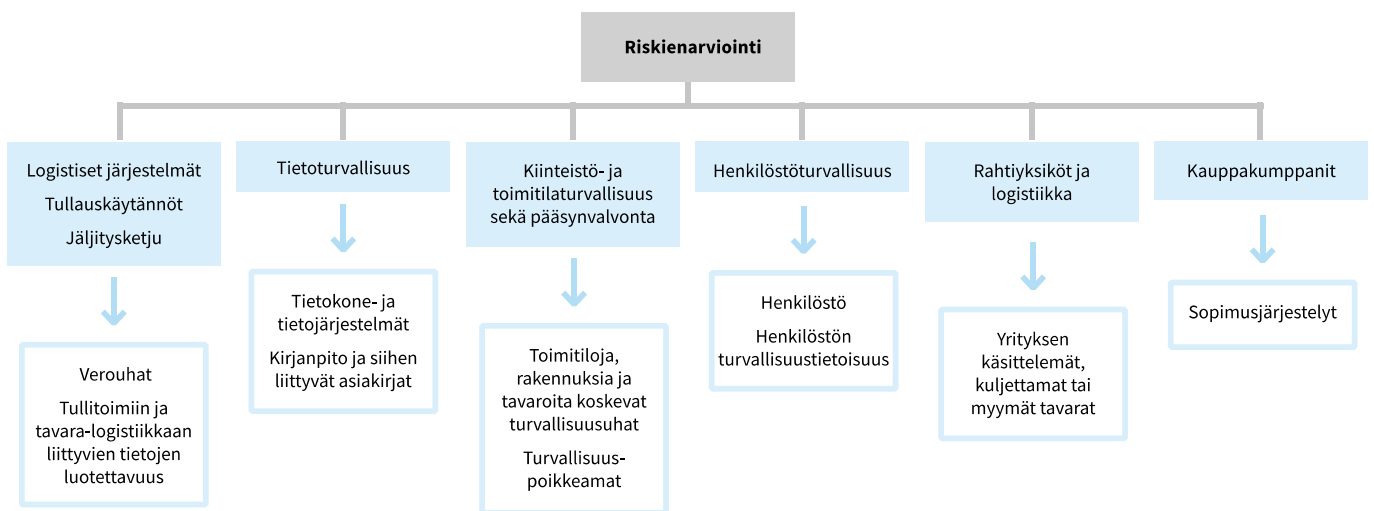
Turvallisuusjohtamisella yritys yhdistää kaikki AEO-turvallisuuden osa-alueet yhdeksi johdettavaksi kokonaisuudeksi. Toiminnan tarkoituksena on seurata ja kehittää turvallisuutta ja liittää se osaksi organisaation päivittäisjohtamista.

Turvallisuusjohtamista voi havainnollistaa esimerkiksi seuraavalla kuvalla:

Turvallisuusjohtamisen kuvauksessa ja turvallisuuspolitiikassa täytyy esittää yrityksen turvallisuusorganisaatio: niiden henkilöiden nimet ja asema, jotka yrityksessä ovat vastuussa AEO:hon liittyvistä turvallisuusasioista. Yrityksen täytyy myös nimetä turvallisuusvastaava. Yrityksen on myös selvitettävä, miten se hallitsee riskejä ja miten turvallisuudesta viestitään yrityksen henkilökunnalle. Turvallisuusohjeistuksen täytyy olla kunnossa, ja ohjeita on noudatettava myös päivittäisessä työssä. AEO-valtuutuksen edellytyksenä on, että turvallisuuteen liittyvät asiat on dokumentoitu. Dokumenttien on oltava AEO-hakemuksen liitteinä tai Tulli voi tarkistaa ne arviointikäynnin yhteydessä.

Riskienarviointi on tärkeää AEO-toiminnassa, ja AEO-toimijan on esitettävä Tullille, miten se edesauttaa riskienarvioinnilla tullisääntöjen noudattamista sekä turvallisuutta ja vaarattomuutta. AEO-valtuutettunakin yrityksen on jatkuvasti tehtävä riskienarviointia ja -hallinnointia, jossa otetaan huomioon AEO:n kannalta olennaiset asiat.

Yrityksen täytyy tehdä säännöllisesti riskienarviointia. Tällä yritys varmistaa, että sen käyttöönottatut toiminnot ovat riittäviä riskien hallinnoimiseen. Yrityksen riskien arvioimiseksi on tehtävä uhka- ja riskianalyysi, joiden tulokset pitää myös kirjata. Riskien kartoittamisessa voi käyttää apuna ns. tarkistuslistaa, mutta listan kohtien läpikäynti ei riitä yksinään riskienarvioinniksi. Riskienarviointi on myös osa yrityksen sisäistä valvontaa, jonka tavoitteena on huomata ja ennaltaehkäistä poikkeamia yrityksen toiminnoissa. Jos sisäinen valvonta ei ole kunnossa ja riskienarviointi ei ole riittävän hyvää, yritys ei voi jatkaa AEO-toimijana (AEO-suuntaviivat). Riskienarvioinnin päätavoite AEO:ssa on estää luvaton pääsy tavaraan ja siihen liittyvään tietoon ja asiakirjoihin.

Poikkeamatilanneraportointi yrityksen sisällä on sekä AEO-vaatimus että erittäin hyvä keino saada yleiskuva yrityksen tilanteesta. Raportoinnin avulla yrityksen johto saa helpommin käsityksen yrityksen turvallisuutta uhkaavista tilanteista. Lisätietoa AEO:hon liittyvistä riskienarvioinneista on AEO-asiakasohjeessa ”AEO-toimijan riskienhallintajärjestelmä”.

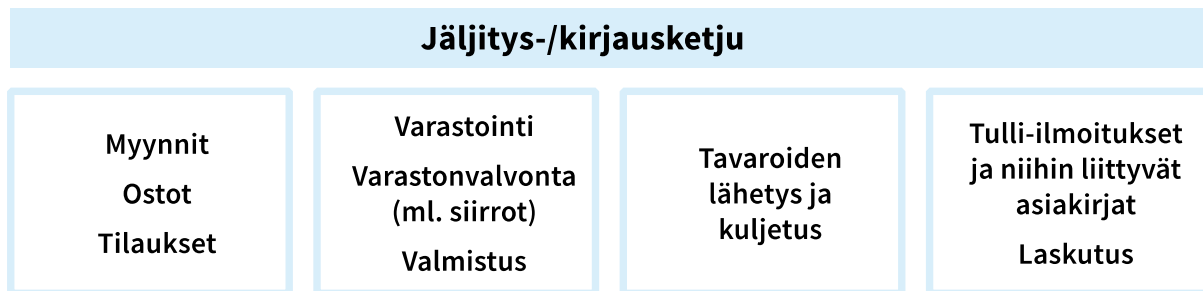
Kaupallisten ja kuljetustietojen tyydyttävä hallintajärjestelmä

Hakijan on osoitettava toimintansa ja tavaravirtojen valvonnan korkea taso kaupallisten ja tarvittaessa kuljetustietojen hallintajärjestelmän avulla. Tavaroihin on voitava kohdistaa tarvittavat tullitarkastukset.

Yrityksen kirjanpidossa täytyy olla aukoton jäljitysketju, jonka avulla yritys voi jäljittää esimerkiksi tavaravirtoja ja lähetystoimintoja. Kirjanpidossa on otettava huomioon myös turvallisuusnäkökohdat – yrityksen on tiedettävä, missä tavarat liikkuvat ja kenellä on oikeus päästä kiinni tietoihin, esim. onko alihankkijoilla pääsy tietoihin. Yrityksen pitää myös selvittää, välitetäänkö tiedot automaattisesti vai manuaalisesti. Jos manuaalista työpanosta tarvitaan, se täytyy ottaa huomioon sisäisessä valvonnassa ja riskienarvioinnissa.

Jäljitysketju

Hakijalla on oltava yleisesti hyväksytyjen kirjanpitoperiaatteiden mukainen kirjanpitojärjestelmä, joka mahdollistaa kirjanpidon tarkastukseen perustuvat tullitarkastukset. Jäljitysketjusta on käytävä ilmi tavaran kulku siihen liittyvän tiedon lisäämisestä kirjanpitoon aina sen poistamiseen saakka. Seuraavassa kuvassa on listattu, mitkä asiat jäljitysketjussa pitää olla.

Yrityksen täytyy myös selvittää tavaravirtoihin liitetyt ulkoistetut toiminnot, esim. varastointi, kuljetus, huolinta.

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että yrityksen pitää antaa tietojärjestelmäkuvaus niistä järjestelmistä, jotka liittyvät toimitusketjuun tai yrityksen käyttämään tullimenettelyyn. Kuvauksen pitää sisältää yrityksen käyttämät ohjelmistot ja järjestelmät ja selvitys siitä, miten nämä on linkitetty toisiinsa. Jos linkitys ei käy ilmi kuvauksesta, täytyy siitä tehdä erillinen selvitys. Samassa yhteydessä on tarpeen kuvata organisaatiota: kuka vastaa tietojärjestelmien päivityksestä, hallinnasta ja kehittämisestä.

Tietojärjestelmäkuvauksessa ja tietoturvaosiossa täytyy lisäksi selvittää, miten yritys on ohjeistanut ja kouluttanut henkilökuntaansa tietoturvaan liittyen sekä miten henkilökunta toimii normaalitilanteissa ja mahdollisissa poikkeama- tai häiriötilanteissa. Jos yritys käyttää alihankkijoita, samat asiat pitää edellyttää myös näiltä.

Tietoturva

Tietoturvaosio kattaa käyttöoikeus- ja salasanakartoituksen - miten yritys määrittelee ja ylläpitää käyttäjäoikeustasoja ja miten salasanat vaihdetaan. Yrityksen pitää selvittää, miten se suojaa tiedonsiirron (salaus ja purku) ja miten se on ohjeistanut etäkäytön: kuka myöntää käyttöoikeudet ja miten yritys hallinnoi niitä. Palomuurit ja virustentorjunta ovat myös oleellinen osa tietoturva. Yrityksen pitää selostaa, mitkä palomuurit ja virustentorjuntaohjelmat sillä on käytössä. Pysyvien tietojen muutoksia varten pitää myös olla vastuuhenkilöt, joilla on oikeudet muuttaa tietoja ja jotka vastaavat muutos- ja arkistointimenettelyistä. Yrityksen täytyy tietää, miten ja missä muodossa tiedot kirjataan ja miten muutettu tieto ja muutoksen tekijä voidaan selvittää jälkikäteen.

Monet yritykset käyttävät pilvipalveluita. AEO:ssa yksi perimmäinen kysymys tietoturvan kannalta on, missä yritykseen liittyvät tiedot sijaitsevat. Jos tiedot ovat pilvipalvelussa ja mahdollisesti hajautettu, tätä voi olla vaikea määrittellä. Tarkkoja rajoituksia pilvipalveluiden käyttöön ei ole annettu, mutta

edellytyksenä on, että tietojen turvallisuus on varmistettava. Yrityksen täytyy varmistaa tietoturva riippumatta tietojen tallennuspaikasta tai käsittelytavasta. Jos yritys pitää riskienarvioinnin jälkeen pilvipalvelua sopivana ja tietoturvallisena ratkaisuna ja ratkaisu täyttää AEO:n edellytykset, pilvipalvelujen käyttö on teoriassa mahdollista. Asia pitää kuitenkin varmistaa sopimuksissa ja tietoturvakuvauksissa. Tietojen tallennuspaikka on joka tapauksessa tiedettävä ja niiden looginen ja fyysinen turvallisuus varmistettava.

Ohjeistukset ja varmuuskopioinnit

Tullin näkökulmasta yrityksen pitää osata ohjeistaa henkilökuntansa toimimaan oikein häiriö- tai poikkeustilanteissa. Yrityksessä pitää olla vastuuhenkilö(t), jo(i)lla on asiassa toimivalta. Vastuuhenkilöiden tehtävänä on määritellä, miten henkilökunta toimii, jos havaitsee yrityksen toiminnassa puutteita tai virheitä. Vastuuhenkilöt myös luovat seurantamallin korjaavien toimenpiteiden tuloksien seuraamiseksi. Yrityksessä pitää olla käytössä tietojen luokittelu, jonka perusteella henkilöstö tietää, mitkä ovat arkaluontoisia tietoja, sekä ohjeistukset ja toimintatavat paperiarkistojen, arkistojen, tietojen ja tietovälineiden hävittämiseen.

Yrityksen on huolehdittava varmuuskopioinnista ja varmistettava, että niihin liittyvät käytänteet ja toimenpiteet ovat riittävät ja että varmuuskopioita säilytetään turvallisesti. Myös varmuuskopioinnista on tehtävä menettelykuvaus. Tähän liittyy myös varatoimenpiteiden selvitys sellaisten häiriötilanteiden varalta, joissa joudutaan siirtymään toissijaisiin ratkaisuihin.

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan perimmäinen tarkoitus on ennakoida ja estää mahdolliset poikkeamatilanteet yrityksessä. Se kytkeytyy läheisesti yrityksen tekemään riskienarviointiin. On tärkeää, että yritys on määritellyt sisäisen valvonnan vastuut ja organisaation ja että sisäisen valvonnan organisaation toimintatavat on ohjeistettu ja jalkautettu. Tulli edellyttää, että yritys arvioi omaa toimintaansa sisäisesti.

Kiinteistö- ja toimitilaturvallisuus

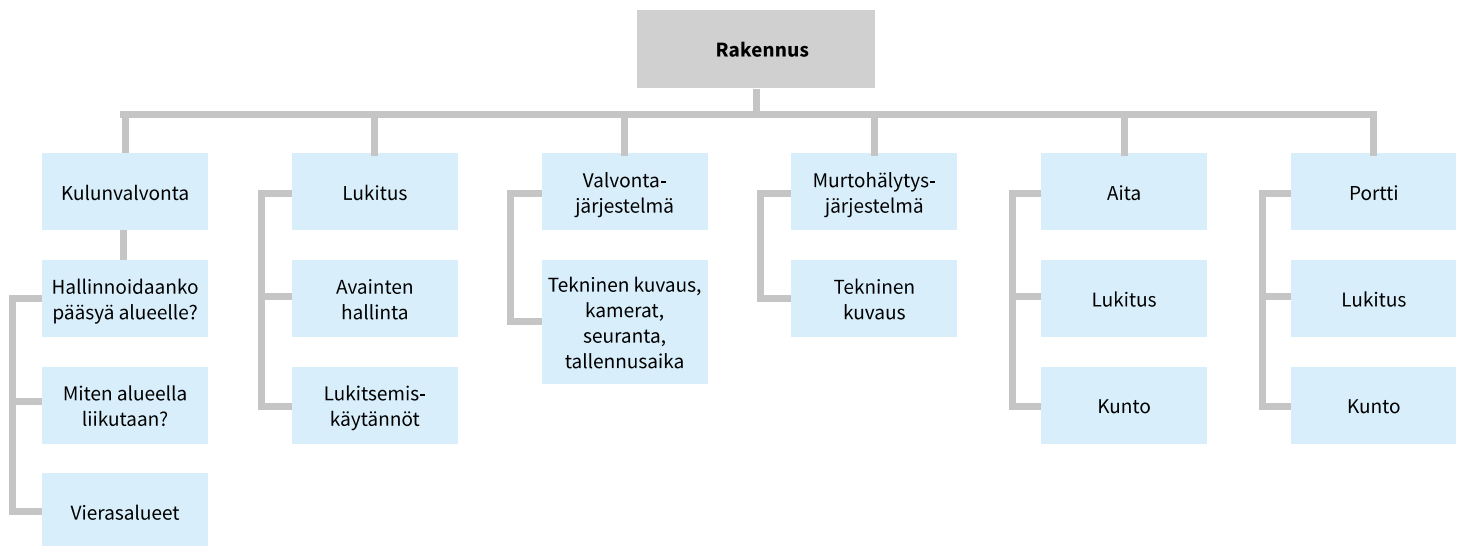
AEOS-valtuutuksessa yrityksen täytyy suojata tullaamaton tai vientiin tarkoitettu tavara ja siihen liittyvä tieto. Yksi keino tähän on kiinteistö- ja toimitilaturvallisuuden varmistaminen. Jos yrityksellä on monta toimipistettä, on vaarattomuus ja turvallisuus varmistettava näissä kaikissa. Yrityksen täytyy tietää, ketkä tiloissa liikkuvat, mihin tiloihin heillä on pääsy ja miten varmistetaan eri riskitasojen arvojen mukaiset suojauskeinot. Uhka voi tulla sekä yrityksen sisältä tai ulkopuolelta, esimerkiksi joku ulkopuolinen voi tunkeutua yrityksen tiloihin ja päästä käsiksi valmistusprosessiin, tai yrityksen omalla työntekijällä voi olla hallitsematon pääsy yrityksen tietojärjestelmiin.

Kiinteistö- ja toimitilaturvallisuus koostuu rakenteellisesta turvallisuudesta, teknisestä valvonnasta, henkilö- ja ajoneuvoliikenteen valvonnasta, rahdin turvaamisesta (esim. rahtiyksiköt, varastointi) sekä turvallisuusvalvonnasta (vartiointipalvelut). Tavoitteena on turvata tavara, siihen liittyvä tieto ja yrityksen tilat. Yrityksen johdon täytyy myös luoda yritykseen vierailuperiaatteet, joiden mukaan yritys toimii kaikkien vieraiden kanssa, sekä ohjeistaa piha-alueen ajoneuvoliikenne. Avainhallinnan tarkoituksena on suojata kiinteistöä luvattomilta vierailta.

Kun yritys valmistautuu jättämään AEOS-hakemuksen, sen on selvitettävä alla olevassa kaaviossa mainitut asiat. Kaikki toimet eivät ole edellytyksiä AEOS-valtuutukselle, mutta yrityksen täytyy pystyä osoittamaan, millaisin toimenpitein se varmistaa tavaran turvallisuuden, jos sillä ei ole esim. kulunseurantajärjestelmää. Yritys voi kompensoida pieniä puutteita toisen osa-alueen vahvuuksilla.

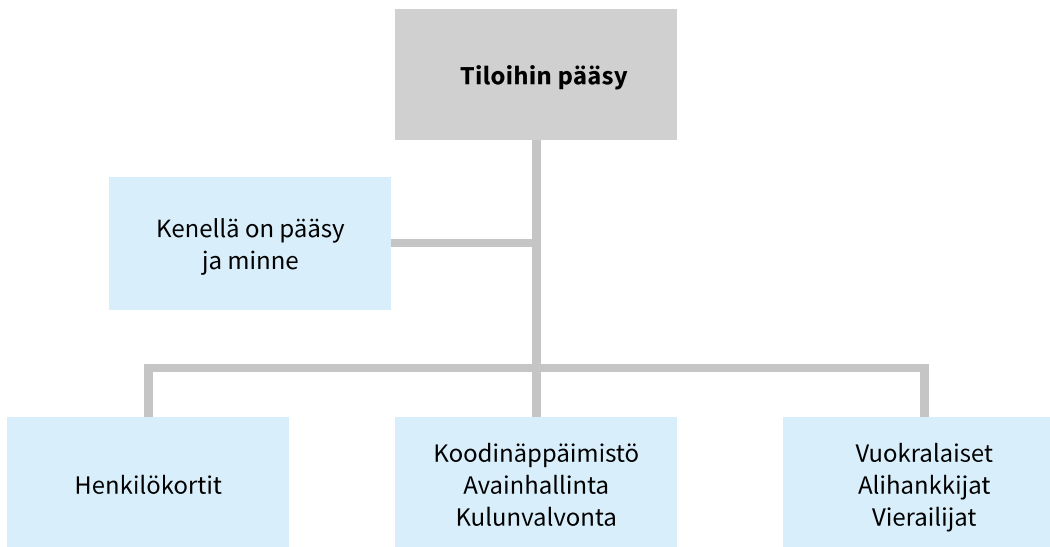
Kun yritys pohtii rakennustensa turvallisuutta, sen kannattaa miettiä vastauksia esimerkiksi seuraaviin kysymyksiin:

- onko rakennuksen ulkorajat suojattu aidoilla ja porteilla
- kuinka usein aitojen ja porttien kunto tarkistetaan
- onko aidoissa tai porteissa lukitus
- ovatko rakennuksen ovet ja ikkunat lukittu
- käyttääkö yritys kulunseurantaa tai valvontajärjestelmää
- käyttääkö yritys murtohälytysjärjestelmää tai valvontakameroita
- millainen valvontakamerajärjestelmä yrityksellä on käytössä: tekninen kuvaus, tallennusaika, seuranta
- käyttääkö yritys hälytyspalveluita, niiden vasteaika
- hallinnoidaanko portista pääsyä yrityksen alueelle
- saako autoja pysäköidä rakennuksen alueelle
- miten liikenteen kulku alueelle on järjestetty

Vastaukset yllä oleviin kysymyksiin luovat kokonaiskuvan tilanteesta. Tulli ei edellytä kyllä-vastausta jokaiseen kysymykseen, mutta vastausten on yhdessä annettava sellainen kuva, että ulkopuolinen tunkeutuminen yrityksen alueelle on vaikeaa ja kokonaisriski on pieni. Kokonaisarvio perustuu aina riskienarviointiin, ja siinä pitää huomioida esim. onko alue yrityksen oma vai yhteinen muiden yritysten kanssa, millaisessa ympäristössä toimitaan ja millainen lastausalue on.

Esimerkkinä voidaan pitää tilannetta, jossa yrityksellä on varistorakennus, jota ympäröi aita, jossa on portti, ja alueella on kameravalvonta. Jos lukitukset varaston käynti- ja lastausovissa ovat kunnossa, kun lastausta ei ole käynnissä, ja henkilökunta on perehdytetty tilaturvallisuuteen, portit voivat olla auki. Tämä edellyttää sitä, että henkilökunta pystyy valvomaan tilannetta. Tilanne kuitenkin muuttuu, jos tullivalvonnassa olevaa tavaraa varastoidaan piha-alueella. Tällöin alueen on oltava suljettu, ja portin pitää olla kiinni myös virka-aikana. Kameravalvonta tukee tätä toimintaa, mutta usein kameran tallenteet tarkastetaan vasta jälkikäteen, jolloin poikkeama on jo ehtinyt tapahtua. Pelkkä havaitseva kameravalvonta ei ole riittävää. Kameravalvontaa pitäisi pikemminkin käyttää 3-vaiheisen mallin mukaisesti: hidastaa, havaita ja ryhtyä toimenpiteisiin. Tulli pyrkii huomioimaan PK-yritysten aseman – ovien lukitseminen ilman kameravalvontaa voi riittää, jos varasto on vain yrityksen käytössä.

Oleellista AEO:n kannalta on, että yritys on määritellyt, ketkä pääsevät mihinkin tiloihin yrityksessä. Tämä kattaa oman henkilökunnan, alihankkijat, vuokralaiset ja vierailijat. Oman henkilökunnan on pidettävä henkilökorttia yrityksen tiloissa. Jos kyseessä on PK-yritys, jossa työntekijöitä on vain muutama, ei henkilökorttia ole pakko olla, esim. yrityksen toimistotiloissa. Yrityksen pitää ottaa huomioon tilojen luonne sekä mitä muita yrityksiä tai toimijoita tiloissa on. Yrityksen henkilökunnan on tiedettävä, ketä tiloissa liikkuu, ja ennen kaikkea, miksi nämä henkilöt ovat siellä.

Vierailijoiden henkilöllisyys on aina varmennettava ja varmistettava, mihin yrityksen tiloihin heillä on pääsyoikeus. Myös vierailijoilla täytyy olla henkilökortti, joka on pidettävä esillä vierailun aikana. Vierailulla täytyy olla emäntä tai isäntä, joka vastaa vierailun ajan vierailijoiden toiminnasta ja joka sekä hakee vieraat että vierailun lopuksi saattaa heidät pois yrityksen tiloista.

Yrityksen on myös määriteltävä, mihin yrityksen tiloihin yrityksen omalla henkilökunnalla, alihankkijoilla ja vuokralaisilla on kulkuoikeus. Henkilöiden taustat on selvitettävä. Alihankkijoiden käyttö tavaran lastauksessa yrityksen tiloissa voi olla sallittua, jos tämä on otettu huomioon yrityksen riskienarvioinneissa ja sopimuksissa alihankkijan kanssa. Yrityksen pitää pystyä valvomaan, kuka tiloissa käy ja miksi, ja kulkuvarmennusten pitää olla kunnossa.

Mitä laajemmin yritys ulkoistaa toimintojaan alihankkijoille, sitä tarkemmin sen pitää ottaa huomioon asiaan liittyvät riskit. Alihankkijoilla on oltava samat turvallisuusvaatimukset kuin yrityksen omalla henkilökunnalla. Edellytyksenä on lisäksi, että yritys joko itse kouluttaa alihankkijan henkilöstön tai varmistaa, että alihankkija on kouluttanut henkilöt AEO-vaatimusten suhteen.

Henkilökortin edellytyksiä

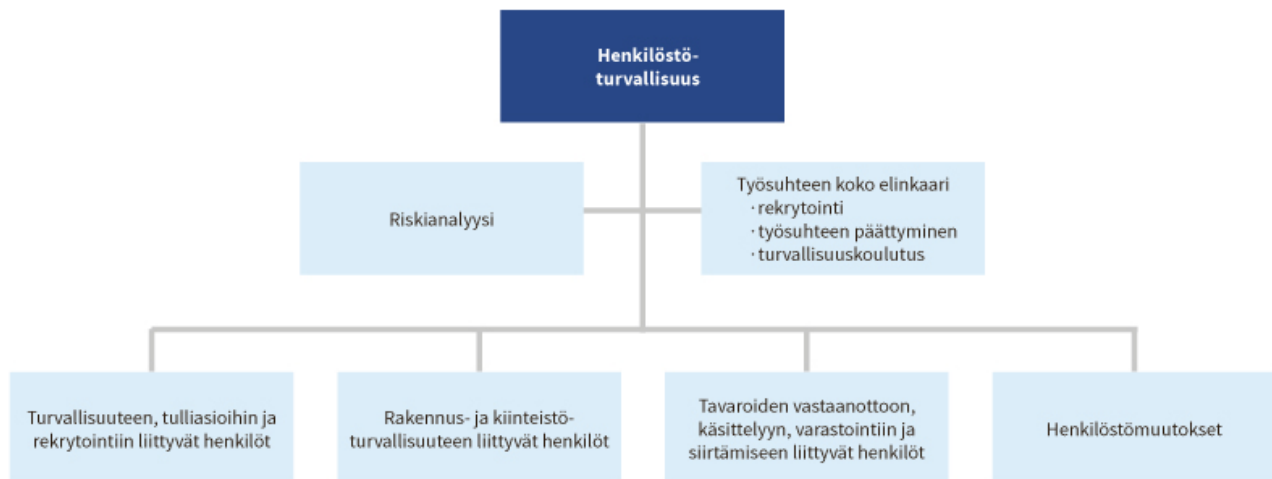
Henkilökortissa on oltava tunnistettava kuva sekä henkilön ja yrityksen nimi. Tunnistettava kuva on oleellinen, koska riski kortin väärinkäytöstä on silloin pienempi, jos kortti katoaa. Lisäksi yritys voi harkita korttien suhteen seuraavia asioita, jotka parantavat turvallisuutta, mutta eivät ole vaatimuksia:

Jos yrityksellä on monia toimipisteitä, se voi miettiä toimipaikkatiedon lisäämistä korttiin. Tämä on tärkeää, jos tilojen pääsyoikeuksia on rajattu. Toinen suositus on merkitä korttiin esim. värikoodein toimipisteen alueet, joihin henkilöllä on pääsyoikeus. Lisäksi kannattaa harkita, onko kortti määräaikainen vai toistaiseksi voimassa. Korteista syntyy kustannuksia, joten ratkaisut kannattaa tehdä mm. henkilökunnan vaihtuvuuden perusteella.

Henkilöstöturvallisuus

AEO:n henkilöstöturvallisuusvaatimukset liittyvät turvallisuuden kannalta keskeiseen henkilöstöön (employees working in security sensitive positions). Työturvallisuus ei kuulu henkilöstöturvallisuuden määritelmään AEO:ssa. Suomessa minimivaatimukset yrityksen henkilöstöturvallisuudelle ovat 1. henkilöllisyyden varmistaminen ja 2. katkeamattoman työ-/koulutushistorian todentaminen. Yrityksen pitää määrittellä riskianalyysin kautta, ketkä ovat turvallisuuden kannalta olennaisia henkilöitä.

Tärkeää on se, miten yritys hallitsee henkilöstöturvallisuuden koko työsuhteen ajan. Osa tätä kokonaisuutta on turvallisuus- ja AEO-koulutus, jota yrityksen on järjestettävä henkilöstölleen.

AEO-henkilöstöturvallisuudessa keskeistä on, miten organisaatio varmistaa henkilöstönsä luotettavuuden työsuhteen koko elinkaaren aikana, alkaen rekrytoinnista ja loppuen työsuhteen päättymiseen. Lisäksi Tulli arvioi yrityksen henkilöstölleen järjestämän turvallisuuskoulutuksen laatua ja sisältöä. AEO:ssa suositellaan käyttämään turvallisuusselvityksiä, mutta Suomessa se ei ole vaatimuksena, koska lainsäädäntö ei anna siihen aina mahdollisuutta. Yrityksen pitää kuitenkin harkita tätä mahdollisuutta. Toinen suositus on käyttää terrorismin vastaista ”mustaa listaa”, mutta myöskään tämä ei ole Suomessa AEO-valtuutuksen edellytys. Tärkeää on, että yritys reagoi mahdollisiin muutostilanteisiin ja seuraa, jos henkilöstössä havaitaan muutoksia, jotka voivat kohottaa riskejä poikkeamatilanteisiin. Asia on otettava huomioon myös henkilöstön kulkuoikeuksia, käyttöoikeuksia ja tehtäväkuvaa määriteltäessä. Yrityksen pitää varmistaa, että henkilöstö on tietoinen ulkoisten toimijoiden kanssa sovituista turvajärjestelyistä.

Henkilöstöä on koulutettava AEO-asioissa

Yrityksen täytyy kouluttaa henkilöstönsä tunnistamaan riskejä ja poikkeamatilanteita sekä toimimaan tilanteissa oikein. Tämä edellyttää sitä, että yritys on määritellyt oikeat toimintatavat ja viestinyt näistä henkilöstölle. Poikkeamatilanteista pitää tiedottaa yrityksen ohjeistuksen mukaisesti. Tiedottaminen on tärkeää, ja sen pitäisi olla jatkuvaa. Impulssi tiedottamiselle voi olla ympäristön tai toimialan muutos tai tilanne, jossa vastuuhenkilöt huomaavat, että tietyissä toiminnoissa on parantamisen varaa. Silloin henkilöstöä täytyy muistuttaa oikeasta toimintatavasta.

Yleisesti AEO-koulutuksen pitäisi sisältää seuraavat osa-alueet, riippuen henkilön työtehtävistä:

Logistiikan ja tuotannon turvallisuus

AEO:ssa logistiikan ja tuotannon turvallisuudessa tärkeintä on, että pääsy tavaraan ja siihen liittyvään tietoon ja asiakirjoihin on turvattu toimitusketjun kaikissa eri vaiheissa. Tämä on oikeastaan AEO:n koko ydin.

Yrityksen täytyy antaa kuvaus, jossa määritellään logistiikan ja tuotannon turvallisuus ja miten se varmistetaan. Kuvauksessa täytyy esittää seuraavat asiat:

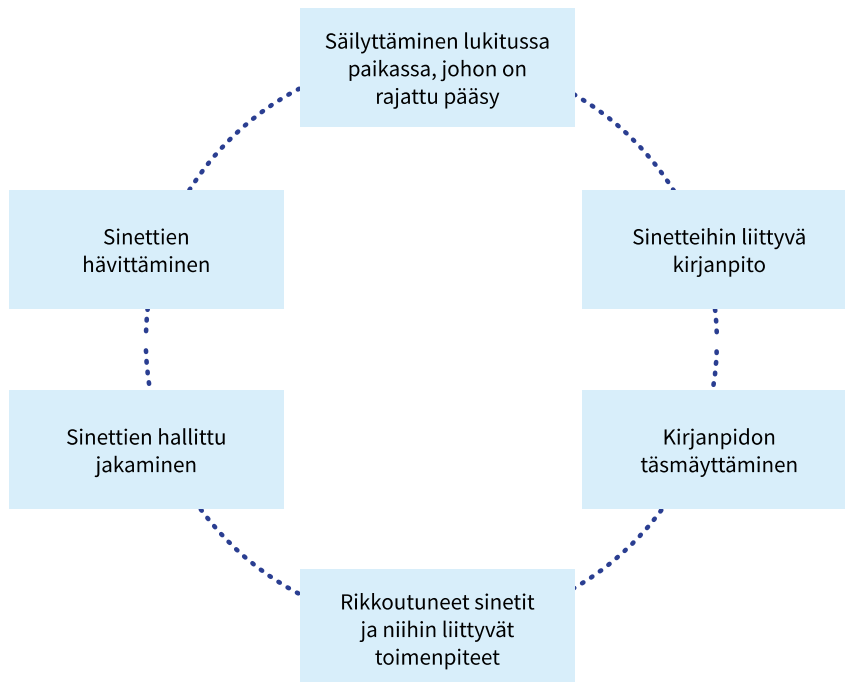
1. rahtiyksiköiden säilytys, tarkastus, lukitus/sinetöinti
2. kuljetuksen aikainen ohjeistus ja valvonta
3. kuljettajien vastaanotto
4. tavaroiden (sekä lähtevät että saapuvat) täsmäytys
5. varaston inventointi
6. pakkaaminen tuotantoyrityksissä.

Sinettien hallinta

Logistiikkaan ja tuotantoon liittyy läheisesti sinettien säilyttäminen ja niihin liittyvä kirjanpito. Käyttämättömistä ja käytetyistä sineteistä on pidettävä kirjaa.

Sinettien kokonaisarvioinnissa Tulli huomioi seuraavat asiat:

Sinettien kokonaisarviointi

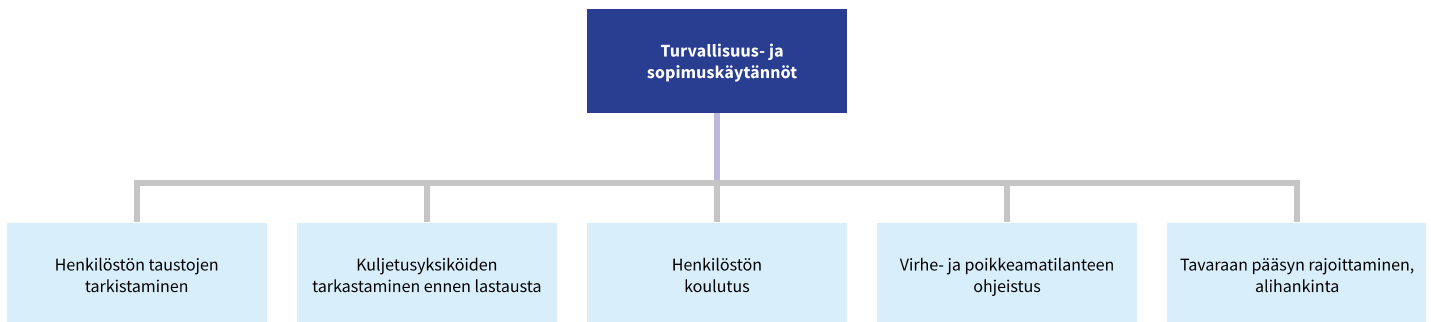
Jos muut vaarattomuutta ja turvallisuutta varmistavat toimenpiteet ovat riittäviä vakuuttamaan Tullin arvioijat siitä, että riski sinettien väärinkäytöksille on pieni (hyväksyttävällä tasolla), sinettien yksilökohtaisesta kirjanpidon vaatimuksesta voidaan luopua. Tulli suosittelee kuitenkin käyttämään eräkohtaista kirjanpitoa seuranta varten, esim. ”Laatikko I sisältää sinettinumerot 001–100”.

Toimitusketjun turvallisuus

AEO-toimija voi ulkoistaa toimintojaan, mutta ei vastuutaan. Osa tavarán ja siihen liittyvän tiedon turvaamisesta on tunnistaa yrityksen kanssa liiketoimintaa harjoittavat muut yritykset sekä toimijat tavarán toimitusketjussa. Yrityksen pitää pystyä osoittamaan kauppakumppaninsa, ja nämä tulee huomioida riskienarvioinnissa toimitusketjuroolien ja toimintamallien mukaisesti. Tämä koskee myös yrityksen asiakkaita. Jos yrityksellä on paljon tuntemattomia asiakkaita, yrityksen täytyy pohtia, millä keinoin se hallitsee näiden asiakkaiden aiheuttamia riskejä. Mitä paremmin yritys tuntee kauppakumppaninsa ja näiden turvallisuustoimenpiteet, sitä varmempi koko toimitusketju on. On tärkeää, että AEO-toimija edesauttaa kauppakumppaneitaan tiedostamaan turvallisuusnäkökulmat ja parantamaan turvallisuuttaan sekä sisällyttää sopimuksiinsa turvallisuuden eri osa-alueet. Tulli edellyttää myös edellyttää, että AEO-toimija seuraa sopimustensa noudattamista.

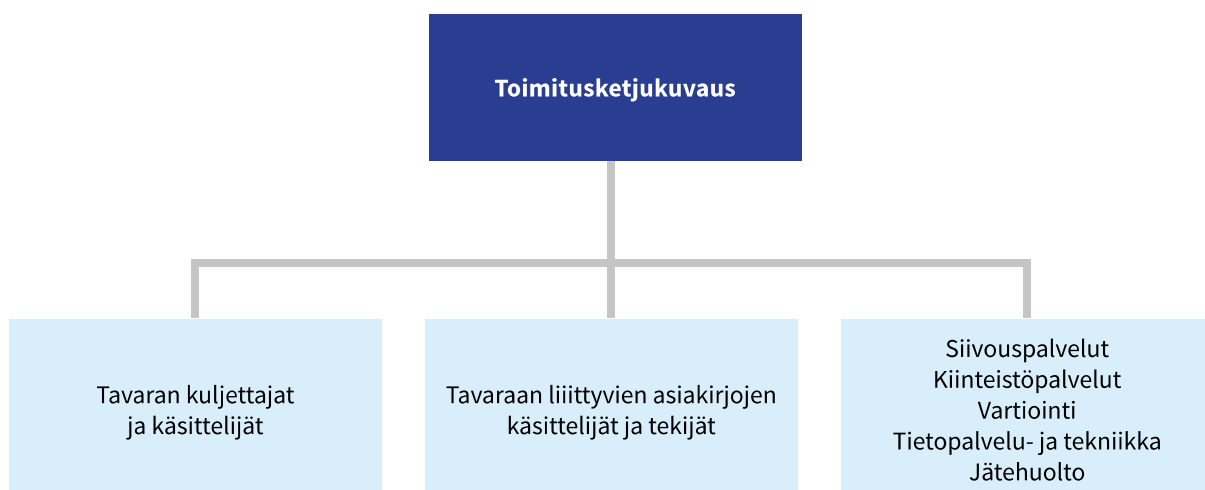
Turvallisuus- ja sopimuskäytännöt

AEO-arvioinnissa Tulli tarkastaa yrityksen tekemän toimitusketjun turvallisuuskuvauksen. Kuvauksessa täytyy selvittää, miten yritys tunnistaa ja arvioi toimitusketjun eri osapuolia. Kohteena ovat toiset yritykset tai henkilöt, joilla on mahdollisuus päästä tavaraan kiinni tai niihin liittyviin tietoihin. Yrityksen kannattaa kiinnittää huomiota siihen, että ketjuun liittyvät läheisesti myös muut kuin kauppakumppanit.

Erityisesti siivous- ja kiinteistöpalvelut on huomioitava kuvauksessa, kun yritys määrittelee

1. kulunvalvontaa yrityksen tiloissa
2. avainhallinnan toimenpiteet ja
3. käytännöt, kun tehdään sopimus palveluntoimittajan kanssa.

Lisätietoa kauppakumppaneihin liittyvästä ohjeistuksesta saa AEO-asiakasohjeesta I/2015.